

Ben de Lange

Werken met hart en ziel

Over doorzettingsvermogen, macht en controle,
menselijk handelen, missie, passie en visie
in een **jeugdzorginstelling**

© Ben de Lange
1e ebookversie juli 2014

Titel: Werken met hart en ziel
Auteur: Ben de Lange

Uitgeverij U2pi, Voorburg
Website uitgever: www.jouwboek.nl
ISBN ebook: 978-90-8759-445-9
Gedrukte versie: ISBN: 978-90-8759-359-9
NUR: 320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Werken met hart en ziel

Ben de Lange

Inhoud

Inleiding	7
De ommekeer	9
De proefdag	14
De eindsollicitatie	17
Afscheid	20
De nieuwe baan	23
Coaching gesprekken	33
Moeite	39
Zware tijd	42
Op het matje	49
Activiteiten	58
Looptochten	67
Spiegelen en humor	70
Spijt	73
Aap op de rots	85
Macht, angst en ego	89
Kippenvel	94
School	102
Presentatie	106
De bel	116
Bijzonder afscheid	121
Afsluiting met collega's	129
Nieuw begin	131
Weerzien	140
Er gebeurt nog genoeg!	144
Conclusie	146
Bedankt	147

Inleiding

Dit is een boekje voor onder andere mensen die werken of gaan werken binnen de jeugdzorgsector. Ik hoop door mijn verhalen in dit boek mensen inzichten te verschaffen in hoe te handelen of anders te handelen.

Ik ben als 46 jarige als leek in dit vak gestapt en ben geschrokken van wat ik heb aangetroffen. Geschrokken hoeveel ellende er is onder kinderen, maar ook gedeeltelijk geschrokken van de werkwijze/behandeling!

Ik hoop iedereen die dit leest allerlei boodschappen mee te geven. Vooral dat een ieder beseft dat het gaat om kinderen/jongeren die al heel wat voor hun kiezen hebben gehad en dus hulp en vooral positieve aandacht nodig hebben.

Het is niet de bedoeling om (ex)collega's aan te vallen, want ik waardeer alle mensen waarmee ik heb gewerkt enorm. Ik was het alleen niet altijd eens met hun handelen. Zij handelden altijd volgens de methodiek, maar in mijn ogen kon dat niet altijd. Uiteraard heb ik ook veel van al mijn collega's geleerd. Ik ben ervan overtuigd dat mensen die binnen jeugdzorg werken een missie en de passie moeten hebben om iets te betekenen voor jongeren.

Een titel voor dit boekje verzinnen was best lastig. Ik vertelde een bekende dat ik het: 'Macht, Ego en Angst' zou noemen, (daar kom ik verder in dit boekje op terug). Hij gaf aan dit een zware titel te vinden en hij had ook gelijk. De nadruk van dit boekje moet ook op het positieve liggen en niet op het negatieve.

Uiteindelijk heb ik toch gekozen voor *'Werken met hart en*

ziel omdat het de boodschap is van mijn verhaal.

In dit boek beschrijf ik mijn start en hoe ik het tot nu toe heb ervaren. Met allerlei voorbeelden probeer ik uiteindelijk mijn boodschap te verklaren. Hopelijk kan dit boekje voor veel mensen meer duidelijkheid verschaffen en een hulpmiddel zijn hoe in sommige situaties te handelen.

Voor de leesbaarheid van dit boekje kies ik bewust niet voor 'hij' of 'zij' maar voor 'de jongere'. Zo komt het in mijn ogen beter binnen.

De ommekeer

Na ruim 20 jaar met de leesportefeuille langs de deur te hebben gelopen, besloot ik voor mezelf toch nog iets anders te willen gaan doen. Ik had het langs de deur wel naar mijn zin. Ik voelde me vrij met mijn busje door de Krimpenerwaard en ik reed al fluitend op de melodie van de radio mijn klantjes af. De radio aan en leuke gesprekjes met mijn klanten over het dagelijks leven. Wel vier lange dagen, gemiddeld 200 klanten op een dag.

Toch zat er de laatste jaren teveel spanning in mijn hoofd. Landelijk gezien liep de leesmap hard terug en ook wij hadden daarmee te maken. Een baas gaat dan alleen maar mopperen, wel begrijpelijk, maar elke dag dat gemopper ging mij steeds meer tegen staan. De frustraties over de colporteurs en de terugloop door Sportnet, Hyves, Filmnet en dergelijke maakte het ook nog eens extra moeilijk. Ook beloftes naar mij toe werden of konden niet worden nagekomen.

Op een gegeven moment ben ik gaan nadenken of ik dit tot mijn 65e wilde blijven doen. Dus heb ik alles op een rijtje gezet. De grootste zet kwam door mijn vrouw die een studie had opgepakt en het voor elkaar kreeg een eigen praktijk te beginnen als regressietherapeute. Dat vond ik zo knap! Ik zag dat ze er blij mee was, om iets te kunnen doen wat ze graag wilde doen!

De echte druppel om tot actie over te gaan kwam uiteindelijk door het overlijden van een koffieklant. Een vrouw in de 70, die elke maandag op mij zat te wachten met koffie en gebak.

Een bak koffie, een stuk taart, even naar de wc en een rust momentje bij een gezellige dame. Zelfs als ze er een keer niet was, belde ze zondag al op om te zeggen dat de sleutel onder de mat lag. Ik hoefde alleen het koffiezetapparaat aan te zetten en het gebak zou klaarstaan in de koelkast. Dit is een voorbeeld van hoe mensen mij waardeerden (ik snap ook wel dat zij het fijn vond de week even van zich af te kwebbelen). Er was een band ontstaan met mijn klanten waardoor ik hen moeilijk los kon laten. Elke dag had ik wel een of twee koffieadresjes, maar door het overlijden van deze vrouw was het moment daar om mijn twijfels achter me te laten. Het voelde voor mij alsof ik haar niet in de steek liet.

De drang werd groter en groter om iets anders te gaan doen, maar alleen als ik er net zo van kon genieten zoals mijn vrouw dat deed.

Ik heb mijn baas eerlijk verteld dat ik iets anders wilde gaan doen, omdat ik niet meer een toekomstperspectief zag in de leesportefeuille. Wel gaf ik aan niet zomaar een andere baan te nemen, maar echt iets te gaan doen waar ik mijn ziel en zaligheid in kwijt kon.

Zo stapte ik op een dag bij het CWI binnen en ben een gesprek aangegaan met een werknemer. Ik legde hem uit hoe het zat en maakte het zelfs wat groter. Ik vertelde dat het al snel afgelopen kon zijn. Ik vroeg hem of ik testen mocht doen om erachter te komen waar ik goed in zou kunnen zijn. Of in ieder geval erachter kon komen in welke richting ik het moest zoeken. Over die testen werd moeilijk gedaan omdat het veel geld kostte en ik niet werkeloos was. Toen ik aangaf dat ik voor het eerst bij het CWI/arbeidsbureau was

binnengestapt en vertelde dat ze mij daarna waarschijnlijk ook niet meer zouden zien, kreeg ik het uiteindelijk toch voor elkaar.

Ik heb heel wat testen gedaan. Ik ben er een aantal keer op vrijdagmorgen geweest. Voor de uitslag moest ik later langskomen. De uitslag verraste mij enorm. Ik kwam, (wel net aan), op HBO niveau uit. Met de rest van het rapport was ik nog veel blijer. Uit de testen kwam naar voren dat ik mensgericht, contactvaardig, hulpvaardig, inlevend, verzorgend en begeleidend was. Oeps! Dat voelde wel heel complimenteus. Toch, toen ik ze stuk voor stuk naliep kwam ik erachter dat ik inderdaad die eigenschappen allemaal had en ik besepte dat ik eigenlijk weinig had nagedacht over mijn eigen kwaliteiten.

Een tip voor iedereen is om eens na te denken over je kwaliteiten, je zult verbaasd zijn!

Verder stond in het rapport de competenties die aanwezig zijn of goed ontwikkelbaar zijn: inzet, klantoriëntatie, aansturen individuen. Ook competenties op het gebied van beïnvloedend-, organisatie- en rationeel vermogen. Het hield niet op, toch als ik daar over nadacht klopte het wel. Ik deed al zo'n 15 jaar vrijwilligerswerk. Trainer en leider van de voetbaljeugd, medeorganisator voetbal- en clubkampen, begeleider jeugdclub en als lid van het feestcomité regelde ik alle spelletjes voor de jeugd en zette de zeskamp in elkaar voor Koninginnedag. Iets waar ik nooit over nadacht. Ik besepte me pas toen ik er wel over nadacht, dat niet iedereen dat kan of kan opbrengen.

Het zou mooi zijn als ik die kwaliteiten die je hierbij nodig hebt zou kunnen gebruiken in het werk.

Verder stond er in het verslag van het CWI onder het kopje motivatoren dat ik goed mensen kon beïnvloeden (leiding geven, anderen aansturen), hulp verlenen (anderen helpen, kunnen luisteren, iets voor een ander betekenen).

Het werkgebied opvoeding/onderwijs kwam eruit als mijn grootste interesse.

Echt een prachtig rapport. Nu hoopte ik dat het CWI met mij op zoek zou gaan naar een baan. Helaas was dat niet zo. Ik had mijn rapport en daar moest ik het mee doen. De omscholing waar ik op hoopte kreeg ik niet. Met mijn LEAO diploma uit 1980 en mijn Middenstandsdiploma uit 1985 moest ik het dus in 2008 gaan doen!

Ik ben gaan speuren op internet en in kranten naar banen. Op die manier kwam ik een informatiemiddag tegen bij een jeugdzorgorganisatie. Daar ben ik geweest. Ze zochten pedagogisch medewerkers voor groepen jongeren die uit huis waren geplaatst. Na hun verhaal dacht ik echt zoiets van “Dat is het!”. Helaas kreeg ik tevens gelijk mee dat ik eigenlijk, gezien mijn opleiding kansloos was. Dus ging ik teleurgesteld naar huis. Toch bleef ik speuren en kwam ik met toeval, (of is dat dan geen toeval) de advertentie tegen waar ik naar zocht. Ik moest tijdens mijn werk onderweg nodig naar de wc. Omdat ik vroeg was wipte ik bij de MacDonalds naar binnen en plakte daar gelijk zo'n menu aan vast. Tijdens het eten zat ik te bladeren in de krant Metro die op tafel lag. En daar stond de advertentie!

Er werd gezocht naar pedagogisch medewerkers en ook daar was een informatieavond. Natuurlijk stonden er weer allerlei voorwaarden in waar je aan moest voldoen maar het opvallende aan deze advertentie was de laatste zin, “Mensen met levenservaring mogen ook reageren en worden sowieso uitgenodigd voor een gesprek”. Dit was de kans!

De proefdag

De informatieavond was druk. Ik telde snel de hoofden, zo'n 75. Dat was dus veel. Uit de informatie bleek dat ze op korte termijn 6 mensen nodig hadden en dat betekende dus dat het geen gemakkelijke klus zou worden. Na het verhaal, de rondleiding op het terrein en het bezichtigen van een huis, had ik voor mezelf het idee dat dit voor mij een uitdaging zou zijn en ik besloot er voor te gaan.

De uitnodiging voor het gesprek kwam en zo werd ik op het hoofdkantoor door 2 dames stevig ondervraagd. Ik had het idee dat een dame dwars door mij heen keek. Ik was zenuwachtig maar wist de dames in zoverre te overtuigen dat ze mij wel een kans wilde geven door een proefdag mee te laten draaien op een groep. Dat gebeurde, de afspraak werd gemaakt en zo mocht ik deelnemen aan een uitje naar een subtropisch zwemparadijs in Eindhoven, omdat twee jongeren van de groep jarig waren geweest en deze activiteit hadden uitgekozen. Het waren 8 jongeren van 16 t/m 18 jaar. Ik meldde me ruim op tijd en stelde mij aan iedereen voor. We vertrokken met een busje en een auto naar Eindhoven, ruim 100 kilometer rijden. Ik zat in het busje en heb 1½ uur alleen maar vragen gesteld aan de pedagogisch medewerker en aan de jongeren. De leiding bestond die dag uit 2 vrouwen die duidelijk al veel ervaring hadden. Ik was mij bewust dat die vrouwen voor mij de schakel waren naar het wel of niet aangenomen worden. Nu heb ik van nature veel interesse in andere mensen dus kwamen mijn vragen ook wel uit oprechtheid en was het niet gespeeld om punten te scoren. Ik had in het busje nog niet echt de klik met de jongeren, maar dat lukte mij de rest van de dag wel. Ik zocht in het

zwembad met elke jongere contact en zo ontstonden er ook leuke en goede gesprekken. Wel een vreemde dag voor mij. Ik ben niet zo'n zwembadman en dan zit je opeens met twee wildvreemde vrouwen in een bubbelbad te praten over hun werk.

Toen we buiten het zwembad op elkaar aan het wachten waren kwam er een jongen van 17 jaar naast mij zitten. De jongen vroeg of ik kwam werken op hun groep. Ik antwoordde dat dit een proefdag was voor mij om te kijken of dit werk iets voor mij zou zijn en voor de andere leiding om te kijken of ik geschikt was om dit werk te doen. Hij zei gelijk tegen de leiding dat ik aangenomen moest worden en dat ik zijn mentor moest worden. Dat was wel een bijzonder moment, waardoor ik met een voldaan gevoel terugliep naar het busje. (Het grappige is dat ik later op een andere groep de mentor van zijn zusje ben geworden).

Op de terugweg werd er niet zoveel meer gepraat. Iedereen was loom en moe en ook ik moest uitkijken dat ik als rijder niet in slaap zou vallen. Een herkenbaar gevoel na zo'n warme subtropische zwemdag.

Terug op de groep werd er eten besteld, omdat het nu eenmaal een feestelijke dag was. Er bleek een "kapsalon"¹ te weinig te zijn dus zei ik dat ik thuis ging eten. Een meisje wilde niet dat ik op deze manier wegging en wilde per se haar portie delen met mij. Dat wilde ik eigenlijk niet maar ze bleef aandringen.

Toen ik na het eten wegging werd er op een leuke manier

1 Vleeschotel met friet en sla

afscheid genomen. In de auto dacht ik na over de bijzondere dag. Ik had er zeker een goed gevoel aan overgehouden waardoor ik vol vertrouwen kon wachten op het vervolg.

De eindsollicitatie

Binnen een week kreeg ik telefoon waaruit bleek dat ik de meeloopdag had laten zien goed om te kunnen gaan met jongeren en werd ik uitgenodigd voor een vervolgesprek. Bij dat gesprek zat een dame die een hoge functie had binnen de organisatie en de teamleidster voor het huis waar ik dan eventueel zou gaan werken.

Een vraag bij het eerste sollicitatiegesprek was wat mijn voorkeur was van de leeftijd van de kinderen of jongeren. Dat vond ik een lastige vraag en kwam eigenlijk niet verder dan dat het mij niet uitmaakte, omdat ik met alle leeftijdscategorieën wel een klik had.

Wat er verder besproken werd ben ik een beetje kwijt, maar waar we op uitkwamen weet ik nog wel. Aan de teamleidster werd de vraag gesteld of zij mij zag zitten voor haar team. Dat was gelukkig zo en leek de zaak beklonken. Dus niet! Ik had natuurlijk gehoopt dat dit het laatste gesprek zou zijn, maar dat was jammer genoeg niet zo. Ik moest nog een afspraak maken met de directeur van die locatie, waarmee de puntjes op de i moesten worden gezet.

Dat gesprek leek een formaliteit. Een ontzettend aardige man met gevoel. We hadden een diep gesprek waarin we heel veel raakvlakken bleken te hebben. De voornaamste was hoe je omgaat met mensen.

Na dat gesprek was duidelijk dat deze man mij een contract ging aanbieden. Wel moest ik een opleiding gaan volgen en dus een diploma halen, oeps....! Gezien het rapport van de CWI, net aan HBO niveau, raadde hij mij een MBO 4 opleiding aan, omdat er anders teveel op mij af zou komen.

Hij gaf ook aan dat de MBO opleiding meer praktijkgericht was en daardoor misschien in dit geval ook beter. Nu hoopte ik dat ik deze thuis kon doen via een thuiscursus, maar dat mocht niet. Ik moest echt naar school en een BBL opleiding gaan volgen. Dat hield in dat ik een dag in de week naar school moest.

De opleiding werd volledig vergoed, zelfs de reiskosten kon ik verhalen. Het zou mij ongeveer 3 à 3½ jaar elke week een vrije dag kosten en de tijd die ik aan huiswerk kwijt zou zijn. Ik zou een volledige baan krijgen waarbij ik 36 uur per week zou werken.

School zag ik echt niet zo zitten, maar de wil om toch nog iets anders te gaan doen en het aanbod die ik kreeg was voor mij de motivatie om er volledig voor te gaan.

Ik moest na het eindgesprek weer direct door met mijn andere werk, wel even trots mijn vrouw en moeder gebeld (met vreugdetranen in de ogen) om te vertellen dat het was gelukt. Voor mijn gevoel kon ik heel de wereld aan en ik voelde me beresterk.

Wel het besef dat het een zware tijd zou worden en dat ik misschien ook dingen los moest laten. Mijn grote hobby is voetbal en ik trainde de D en de A van onze voetbalvereniging. Dat wilde ik zeker niet loslaten. Dat kon wel eens heel lastig worden met een onregelmatige werkweek van 36 uur, een dag school en ongeveer 10 uur huiswerk. Gelukkig werd mijn aanvraag om vrij te zijn op de zaterdag gehonoreerd zodat ik bij alle wedstrijden van de A en de D aanwezig kon zijn. De maandagtrainingen lukte ook altijd, omdat maandag mijn schooldag was en ik rond 17.00 uur thuis

was. De woensdagtraining voor de D werd, als ik er niet was, opgevangen door mijn oudste zoon en de A trainde ik met iemand anders en er was altijd goed overleg. Alleen mijn eigen potje voetbal zou er dik bij inschieten, maar dat vond ik het minst erg.

Een spannende, drukke tijd stond mij te wachten, maar nogmaals, ik kon heel de wereld aan dus totaal geen stressgevoelens.

Werken met hart en ziel

Dit boek is bedoeld voor mensen die in de jeugdzorg werken of willen gaan werken. De auteur, **Ben de Lange**, beschrijft hierin hoe hij op 46 jarige leeftijd met de nodige wilskracht na 20 jaar als bezorger van een leesportefeuille de overstap maakt naar de functie van pedagogisch werker op een groep jongeren in een jeugdzorginstelling.

Ben vertelt hoe geschrokken hij is over de werk- en handelswijze van de organisatie waarin hij terecht kwam. De tegenstellingen, de macht en de controle baarden hem ernstige zorgen. Angst, macht en ego kwamen te vaak aan hem voorbij. Iets wat nadelig doorwerkte op de jongeren terwijl hij van mening was dat juist positieve ervaringen nodig waren. Het niet meer 'kneedbaar' zijn op verschillende vlakken en eerlijk voor zijn mening uitkomen veroorzaakte nogal wat botsingen. Dit waren goede leermomenten voor hem, maar ook voor de organisatie.

Zijn wens is dat dit boek gelezen gaat worden door mensen die de jeugdzorgopleiding (SPW/SPH opleiding) gaan volgen of al bij een jeugdzorgorganisatie werken, maar ook leerkrachten en ouders van jongeren die in een jeugdinstelling verblijven.

Ook hoopt hij dat jeugdzorginstellingen hun methodieken wat breder durven te maken door personeel het vertrouwen te geven dat ze mogen handelen op gevoel (menselijk handelen). Uiteraard zonder de grenzen te overschrijden. Met voorbeelden uit de praktijk wil Ben de lezer laten beseffen niet blindelings een methodiek te volgen, maar zelf ook na te blijven denken over wat wel kan en wat niet kan. Wat menselijk en niet menselijk is.